

Staatssecretaris van Economische Zaken,  
Landbouw en Innovatie  
De heer dr. H. Bleker  
Postbus 20401  
2500 EK DEN HAAG

*Briefnummer* 11/0422 5.1.2.e  
*Behandeld door* 5.1.2.e  
*Doorkiesnummer* 5.1.2.e  
*Uw kenmerk* 202733  
*Datum* 26 april 2011  
*Betreft* Nadere motivering besluiten d.d.18 april.

Geachte heer Bleker,

In uw brief van 22 april jl. verzoekt u om nadere motivering van de besluiten die het College voor Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden op 18 april jl. heeft genomen. Deze besluiten betreffen tien middelen op basis van neonicotinoïden. In het hiernavolgende ga ik in op de drie verschillende groepen van middelen waarover besluiten zijn genomen en waarover u om nadere informatie verzoekt.

*Besluiten betreffende professionele toepassingen in de appel- en perenteelt en boomkwekerijgewassen.*

Voor de middelen Admire O-TEQ (12942 N), Admire (11483 N), Imex-Imidacloprid (11547 N), Kohinor 70 WG (13363 N), en Actara (12679 N) is besloten de door de toelatinghouder aangevraagde wijziging van het Wettelijk Gebruiksvoorschrift en Gebruiksaanwijzing (WGGA) te honoreren omdat met het voorgestelde gebruik geen onaanvaardbare risico's optreden.

In uw brief refereert u aan een zinsnede uit een informele tussenrapportage waaruit zou blijken dat er geen driftreducerende maatregel voorhanden is om het risico buiten het veld acceptabel te maken. Ik hecht eraan op te merken dat het geciteerde document een bijlage uit een informele tussenrapportage betreft. De hierin verwoorde constatering is gedaan door een van onze medewerkers op grond van de op dat moment beschikbare informatie. Dit betrof het Europese beoordelingsrapport van imidacloprid dat door een van de lidstaten is opgesteld ten behoeve van de plaatsing van de stof op de bijlage bij richtlijn 91/414. Op grond van in dit rapport getoonde gegevens heeft de betrokken medewerker een toxicologisch eindpunt afgeleid van 1,2 g/ha, zijnde de dosering waarbij geen effect optreedt. Gebruik makend van deze grenswaarde is door de medewerker geconstateerd dat de met het destijds toegelaten gebruik een dermate grote overschrijding van deze grenswaarde plaats zou kunnen vinden dat ook met mitigerende maatregelen deze grenswaarde nog steeds overschreden zou worden. Deze constatering is uiteraard bijzonder serieus genomen en terstond is nader onderzoek gedaan naar de gegevens die ten grondslag liggen aan de berekening van de grenswaarde.

Uit nader onderzoek van de achterliggende gegevens bleek dat de in het Europese beoordelingsrapport genoemde doseringen betrekking hebben op een kortdurende reductie van de foerageeractiviteit van bijen.

De gegevens die opgenomen zijn in het Europese beoordelingsrapport daarentegen wekken de indruk dat de genoemde doseringen betrekking hebben op letale effecten. Vervolgens zijn de originele en volledige studies beschouwd en is op grond van de daarin opgenomen gegevens een grenswaarde van 14 g/ha vastgesteld als zijnde de grenswaarde waaraan in dit verband dient te worden getoetst. Deze grenswaarde van 14 g/ha wordt ook door Duitsland (de lidstaat die destijds het Europese beoordelingsrapport heeft opgesteld) gehanteerd bij de beoordeling van de off-field risico's van deze spuitmiddelen. Uitgaande van deze grenswaarde is met extra driftreducerende maatregelen de te verwachten blootstelling van bijen buiten het veld (off-field risico) zodanig te reduceren dat er gesproken moet worden van acceptabele risico's conform het nu geldende toetsingskader.

Voor de boomkwekerijgewassen zijn in de *Evaluation manual* tot nu toe geen driftreducerende maatregelen vastgelegd. Na constatering van de risico's door drift van het middel Actara bij toepassing in boomkwekerijgewassen met de standaard spuitmethode, is het Ctgb in overleg getreden met PRI en nVWA en is geconstateerd dat er voor boomkwekerijgewassen een maatregel beschikbaar is die het risico voldoende reduceert.

Ik betreur de verwarring die ontstaan is door het feit dat constatering die gedaan zijn in het werkproces - en nog een nadere validatie behoeven - informeel met uw ambtenaren gedeeld zijn en bij u de indruk gewekt kunnen hebben dat het hier een standpunt op basis van geverifieerde gegevens betrof.

#### Besluiten betreffende niet professionele middelen (spray) met uitsluitend buitentoepassingen

Voor de middelen Provado Garden (12115 N), Admire N (12945 N) en Gazon-Insect (12919 N) is besloten de door de toelatinghouder aangevraagde wijziging van het WGGA te honoreren. Deze wijziging betreft de wijziging van een complexe restrictiezin naar een eenvoudigere, opvallende en naar inzien van het college beter uitvoerbare en naleefbare restrictiezin ("Gevaarlijk voor bijen en hommels. Niet gebruiken op of in de buurt van bloeiende planten en bloeiende onkruiden").

In uw brief refereert u naar een zinsnede in de eerder genoemde informele tussenrapportage waarin een medewerker van het Ctgb constateert dat restrictiezinnen voor niet-professionele gebruikers niet toereikend zijn om het risico op te heffen. Bij de toelating van middelen maakt het college altijd de afweging of mitigerende maatregelen uitvoerbaar, handhaafbaar en naleefbaar zijn. Bij de toelating van de bewuste middelen is ten tijde van de toelating geoordeeld dat de mitigerende maatregelen naleefbaar zijn. Meer recent is bij het college het inzicht ontwikkeld dat het niet wenselijk is om complexe mitigerende maatregelen voor te schrijven voor particuliere gebruikers. Bij de toelatingen van nieuwe toepassingen die ter beoordeling voorgelegd worden aan het college geeft het college invulling aan dit gewijzigde inzicht.

De besluiten die het college op 18 april jl. heeft genomen betreffen wijzigingen van het WGGA op verzoek van de toelatinghouder. Het college heeft geoordeeld dat de voorgestelde wijziging een verbetering is voor de uitvoerbaarheid en naleefbaarheid van het gebruiksvoorschrift. Om die reden is het verzoek gehonoreerd. Voorts wil ik benadrukken dat het college gezien het ontbreken van een aantoonbaar substantieel effect van deze toepassing op de in Nederland waargenomen bijensterfte

geen reden ziet om per direct in te grijpen met het intrekken van de toelating voor deze toepassing. Het college onderkent echter wel degelijk de risico's die verbonden zijn aan bepaalde restrictiezinnen en de uitvoerbaarheid, naleefbaarheid en handhaafbaarheid van deze restricties bij particulier gebruik. Bij nieuwe aanvragen zal dit ook zeker een punt van overweging zijn bij het al dan niet toelaten van een toepassing.

Besluiten betreffende niet niet-professionele middelen voor toepassing binnen- en buitenshuis.

Voor de middelen Admire N Pin (11998 N) en Pokon Plantsticks (12219 N) is besloten tot het intrekken van de buitentoepassing. In tegenstelling tot de directe blootstelling van bijen bij toepassing van de sprays (Provado Garden, Admire N en Gazon-Insect) vindt bij het gebruik van een pin (Admire N Pin en Pokon Plantsticks) een indirecte blootstelling plaats. De pin wordt in de potgrond gestoken waarna de stof door de wortels wordt opgenomen in de plant en daarmee ook in het stuifmeel terecht kan komen. Het effect van deze behandeling is langdurig. De kans bestaat dat ten tijde van toepassing geen bijen of hommels actief zijn of dat de plant niet in bloei is. Na verwijderen van de pin kan de werkzame stof echter nog in de potgrond en/of de plant aanwezig zijn en in het geval van bloei van de betreffende plant middels het stuifmeel doorgegeven worden aan bijen. Deze blootstellingroute lijkt niet voorkomen te kunnen worden door het opnemen van mitigerende maatregelen. Het college is van mening dat de enige wijze waarop het risico kan worden weggenomen is het uitsluiten van gebruik buitenshuis. Na dit vernomen te hebben heeft de toelatinghouder een verzoek tot intrekken van deze toepassing ingediend dat door het college is gehonoreerd. De hierboven besproken blootstellingroute is van mindere relevantie bij spraytoepassingen.

Tenslotte

Tenslotte geeft u in uw brief aan dat u ervan uitgaat dat het college voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden geen gehoor kan geven aan het verzoek van toelatinghouders om niet nogmaals tussentijds aangestuurd te worden op wijziging van toelatingen. In dit verband wil ik u aangeven dat het college voortgang maakt met de uitvoering van de tussentijdse toetsing van de bestrijdingsmiddelen op basis van neonicotinoïden. Wanneer tussentijdse resultaten een gegronde reden tot zorg zijn en het ingrijpen op een toelating noodzakelijk maken zal het college daarin uiteraard haar volle verantwoordelijkheid nemen.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden,  
voor deze:  
de secretaris/directeur,

dr. A.T.C. Bosveld